

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความชุกของปัญหาพฤติกรรมในเด็กวัยเรียนที่มีโรคทางกายเรื้อรังที่มารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross - Sectional Descriptive Study)

ตัวอย่างประชากร

ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้ป่วยเด็กอายุ 6 - 11 ปี ที่มีโรคทางกายเรื้อรังที่มารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 200 คนต่อเดือน

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยเด็กอายุ 6-11 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยจากกุมารแพทย์ก่อนหน้านี้นี้มาแล้วไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ว่าป่วยด้วยโรคทางกายทางกุมารเวชศาสตร์ และยังมีอาการของโรคนี้อยู่ในการมาพบแพทย์ครั้งนี้ที่แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งจะทำการศึกษาในระหว่างเดือนกันยายน 2541 ถึงเดือนมีนาคม 2542 โดยจะมี exclusion criteria ยกเว้นในกรณีที่มาด้วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน หรือในกรณีที่มีอาการหนักต้องรีบให้การรักษาโดยด่วน หรือผู้ป่วยที่เคยได้รับการตรวจและวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอายุ 6-11 ปี ที่ป่วยด้วยโรคทางกายเรื้อรัง จำนวน 256 คน ซึ่งคำนวณหา ขนาดตัวอย่างได้จากสูตร

ขนาดตัวอย่าง

$$n = \frac{Z^2 Pq}{d^2}$$

- เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง
- P = สัดส่วนความชุกของเด็กอายุ 6 - 11 ปี ที่มีโรคทางกายเรื้อรังที่มีปัญหาพฤติกรรมในระดับ clinical range เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาเรื่องนี้มาก่อนในประเทศไทย จึงได้ทำ pilot study ในผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมียและโรคหัวใจ จำนวน 20 ราย มีค่า $= 0.6$
- q = $1 - P = 0.4$
- d = ความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ (maximum error) = $.1 p$
- Z = ค่าวิกฤติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางแจกแจงปกติ มีค่า = 1.96
- ขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้ = 256 คน

เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ในการทำการศึกษานักวิจัย 256 คน จะทำการเลือกโดยใช้เทคนิคในการสุ่มตัวอย่างแบบ Systematic random sampling โดยการสุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยอายุ 6 - 11 ปี ที่มีโรคทางกายเรื้อรังตามลำดับเลขที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวซึ่งสร้างขึ้นเองประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับโรค ระยะเวลาการเจ็บป่วย จำนวนครั้งของการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ระดับการศึกษาของเด็ก ผลการเรียน จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานภาพสมรสบิดามารดา รายได้ บิดามารดา ประวัติการเจ็บป่วยทางจิตติดสุราหรือสารเสพติดของบิดามารดา ความสัมพันธ์ในครอบครัว
2. TYC (Thai Youth Checklist) ฉบับสำหรับผู้ปกครองซึ่งแปลและดัดแปลงมาจาก Child Behavior Checklist ของ Thomas M. Achenbach ซึ่งแปลและดัดแปลงโดย อาจารย์สมทรง สุวรรณเลิศ และอาจารย์วันชัย ไชยสิทธิ์ ศูนย์สุขภาพจิต⁽³⁵⁾ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของ เด็ก และผู้ปกครอง ได้แก่พฤติกรรมทางสังคมของเด็ก คือ การทำกิจกรรมด้านต่างๆ การเข้าสังคมกับเด็กวัยเดียวกัน,กับผู้ใหญ่ และเรื่องการเรียนรู้
2. เป็นหัวข้อพฤติกรรมต่าง ๆ ผู้ตอบให้คะแนน 0, 1, 2 ตามความมากน้อยของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเท่าที่สังเกตเห็นจากเด็กในปัจจุบันหรือในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ผู้สร้างแบบสำรวจได้หาค่าความเชื่อถือได้โดยใช้ Test- Retest Reliability ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.81 ($P < 0.01$) และ Inter - Interviewer Reliability ได้ค่าความเชื่อถือได้ = 0.91 ($P < 0.01$) แบบสอบถามมีทั้งสิ้น 143 ข้อ คะแนนรวมสูงสุดคือ 286 คะแนน จากข้อคำถาม 143 ข้อ แปลจาก Child behavior checklist 120 ข้อ แปลจาก Achenbach Conners Questionnaire 8 ข้อ และอีก 15 ข้อเป็นปัญหาที่ได้จากการวิจัย อาการนำที่พบบ่อยในเด็กและวัยรุ่นไทยที่ไปรับบริการจากหน่วยงานจิตเวชและสุขภาพจิต

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับผู้ปกครอง (TYC) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ในเด็กป่วยเรื้อรังโรคหัวใจ และโรคธาลัสซีเมีย จำนวน 10 คน โดยใช้วิธี Test - Retest Reliability คะแนนก่อนและหลังมีความสัมพันธ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือ (r) = 0.9416 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$

วิธีการตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาพฤติกรรมในเด็กวัยเรียนที่มีโรคทางกายเรื้อรังในทัศนระของ ผู้ปกครองโดยผู้ปกครองจะเป็นผู้ตอบแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กโดยจะให้ผู้ปกครองที่ใกล้ชิดและทราบพฤติกรรมของเด็กมากที่สุดเป็นผู้ตอบ ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง จะใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองถือแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กไว้ชุดหนึ่ง และผู้วิจัยถือแบบสำรวจไว้อีกชุดหนึ่ง ผู้วิจัยอ่านแต่ละหัวข้อของพฤติกรรมแล้วให้ผู้ปกครองตอบ โดยผู้วิจัยจะบันทึกคำตอบลงในแบบสำรวจชุดที่ผู้วิจัยถืออยู่

ในกรณีที่ผู้ปกครองมีข้อสงสัยและต้องการให้ผู้วิจัยอธิบายคำถามเพิ่มเติมผู้วิจัยจะไม่อธิบายหรือขยายความเพิ่มเติมแต่จะอ่านข้อคำถามซ้ำ และบอกผู้ปกครองว่าให้ตอบตามที่เข้าใจและตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเอง

เกณฑ์การให้คะแนน

เด็กแสดงความมากน้อยของพฤติกรรมเท่าที่สังเกตเห็นจากเด็กในปัจจุบันหรือในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ใน 3 ระดับคือ

<u>คำตอบ</u>	<u>ค่าคะแนน</u>
ไม่เป็นเลย	0
เป็นเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง	1
เป็นอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก	2

การแปลผลคะแนน

คะแนนรวมของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Total Problem Score) ได้จากการรวมคะแนนทุกข้อที่ผู้ตอบประเมินพฤติกรรมแล้วนำไปเทียบตามเกณฑ์มาตรฐานของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6 - 11 ปี ชุดสำหรับผู้ปกครองดังนี้

	คะแนนรวมทั้งหมด	
	อายุ 6 - 11 ปี	
การแบ่งระดับปัญหาพฤติกรรม	เด็กชาย	เด็กหญิง
ระดับมีปัญหา (Clinical Range)	67 ขึ้นไป	66 ขึ้นไป
ระดับเสี่ยงที่มีปัญหปานกลาง (High-risk:Moderate Problem Range)	58 - 66	57 - 65
ระดับเสี่ยงที่มีปัญหาน้อย (High-risk:Mild Problem Range)	49 - 57	48 - 56
ระดับปกติ (Normal Range)	48 และต่ำกว่า	47 และต่ำกว่า

และผลการวิเคราะห์สามารถจัดรูปแบบของปัญหาและความสัมพันธ์กับกลุ่มอาการทางจิตเวช (Syndrome) ได้ดังนี้

หญิง Internalizing Problem Behavior คือ

- Somatic Complaint,
- Depression/Thought Problem,
- Anxiety
- Social Withdrawal

Externalizing Problem Behavior คือ

- Aggression
- Delinquency,
- Hyperactivity / Impulsivity / Social Problem

ชาย Internalizing Problem Behavior คือ

- Anxiety
- Somatic Complaint,
- Depression

Externalizing Problem Behavior คือ

- Immaturity
- Delinquency,
- Hyperactivity / Impulsivity / Social Problem
- Aggression

Other Problem

- Sex Problem

ซึ่งสามารถนำผลคะแนนไปวิเคราะห์ได้ว่าเด็กมีปัญหาด้านใดเป็นปัญหาเด่น และความรุนแรงอยู่ในระดับใด โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- clinical range
- Borderline clinical range

หรือ

- Normal range

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน 2541 ถึงเดือนมีนาคม 2542 ซึ่งการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัย จะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตนเองจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงแผนกที่เกี่ยวข้องที่จะทำการเก็บข้อมูล
2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารของผู้ป่วยที่เกี่ยวข้อง

3. แนะนำตนเองกับผู้ป่วยและผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจะทำในขณะที่ผู้ป่วยและผู้ปกครองสะดวก และผู้วิจัยจะเป็นผู้ทำการเก็บข้อมูลเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนาศึกษาการกระจายของปัญหาพฤติกรรมในตัวแปรต่าง ๆ ในรูปของจำนวน และร้อยละ

2. ใช้ T-Test , F-Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนปัญหาพฤติกรรมในปัจจัยต่าง ๆ และหาความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ Scheffe Procedure

3. ใช้ Chi-Square Test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับปัญหาพฤติกรรม